

Frihed på dagsordenen

En række lovforslag i kølvandet på udsendelserne 'Moskeerne bag sløret' på TV 2 risikerer at indsnævre religionsfriheden i Danmark, og debatten har præget Grundtvigsk Forums arbejde i 2016. Spørgsmålet om religionsfrihed satte også sit præg på Grundtvigsk Forums årsmøde

TEKST: INGRID ANK, REDAKTØR OG AKADEMILEDER

“Den offentlige politiske debat bærer præg af, at der udelukkende tænkes ud fra to størrelser: staten og det enkelte individ. Og at man overser foreninger, trossamfund og holdningsbaserede fællesskaber som bærende dele af samfundet.” Sådan sagde Zenia Stampe (MF, Radikale Venstre) i den debat, der på årsmødet gik forud for generalforsamlingen.

Grundtvigsk Forums årsmøde 2016 stod i åndsfrihe-

dens og religionsfrihedens tegn, og blev indledt med et foredrag af professor i religionsret Lisbet Christoffersen. Med foredraget pegede hun på, at der i forlængelse af de lovforslag, der har været fremme siden TV 2 viste udsendelsen 'Moskeerne bag sløret' er sket en særliggørelse af det religiøse, og at man er gået fra at tale om bekæmpelse af såkaldte 'hadprædikanter' til en strafferetlig opmærksomhed på 'religiøse forkyndere' i det hele taget. Dermed bliver det religiøse udskilt og mistænkeliggjort. Christoffersens foredrag blev efterfulgt af en debat med deltagelse af Carl Holst (MF, Venstre), Daniel Toft Jakobsen (MF, Socialdemokratiet) og Zenia Stampe (MF, Radikale Venstre).

Formand for Grundtvigsk Forum Kirsten Andersens mundtlige beretning fortsatte i samme spor: “Vi har været et af de frieste samfund. Vi har længe vænnet os til, at frihed i vores samfund stort set var uden omkostninger. Vi skal indstille os på, at frihed har omkostninger. Det er en kolossal politisk udfordring at bekæmpe terroren uden at terrorisere os selv. Det er der en risiko for. Særligt alarmerende er ændringerne i religionspolitikken, folkeoplysning og friskoleloven. Der er en tendens til at den politiske styreform 'demokratiet' sættes ind som en modsætning og et værn mod religion. Det er nyt i en dansk sammenhæng, hvor vi godt nok har skellet mellem religion og stat, men ikke adskilt dem fra hinanden,” lød det fra Kirsten Andersen, der fortsatte:

VALG TIL GRUNDTVIGSK FORUMS STYRELSE

Valgt for tre år blev: Ulla Morre Bidstrup (112 stemmer), Anna Kolind (100 stemmer), Mette Geil (92 stemmer), Jon Venzel Sønderby (77 stemmer), Kurt V. Andersen (71 stemmer).

De følgende tre på listen - Morten Kvist, Helge Andersen Lund og Erik Balslev-Clausen - fik lige mange stemmer (65 stemmer), og der blev derfor foretaget omvalg mellem de tre. Her fik Morten Kvist 38 stemmer og blev dermed indvalgt i styrelsen for 3 år. 1. suppleant blev Helge Andersen Lund (29 stemmer), 2. suppleant Erik Balslev-Clausen (20 stemmer). 3. suppleant blev Knud Nyboe Rasmussen (56 stemmer ved første afstemning).

Formand Kirsten Andersen aflægger beretning

“Når nogen taler for det religionsneutrale offentlige rum, og forstår religionsfrihed som frihed fra religion og ikke frihed til religion, så må man undre sig over, hvordan det kan være et bedre møde mellem mennesker, hvis vi hver især undlader at tale ud af det, vi tror på. Vi skal altså ind på kamppladsen og tage debatten om religionsfrihed på en ny tids vilkår. Der er brug for at begrunde religionsfriheden både kristeligt og politisk i et samfund præget af pluralisme.”

EN LEDENDE KULTUR

Begrebet ‘pluralisme’ affødte en diskussion om, hvorvidt en ledende kultur bør opfattes som en nødvendighed for eller i modsætning til en kulturel mangfoldighed. Morten Kvist (valgmenighedspræst i Herning) foreslog en skelnen mellem ‘det multikulturelle’ og ‘pluralisme’:

“I et pluralistisk samfund forsøger man at definere, hvad der holder sammen på de forskellige dele af

samfundet, mens man i et multikulturelt samfund kun lever sammen med lovgivningen som den fælles ramme.” Han tilføjede: “Pluralismen må være den rigtige vej at gå, men det kræver så også, at man er villig til at tænke, at der er en ledende, definerende kultur – også for at give plads til mange.”

“Men hvordan undgår man,” spurgte Thorstein Balle (Vartov valgmenighed), “at den ledende kultur ikke blot bliver ledende, men en dominerende magtfaktor?” Formand Kirsten Andersen mente, at diskussionen var for vigtig til at blive lukket ned på den baggrund og advarede mod den historieløse opfattelse af individet, der kan gemme sig i forestillingen om det multikulturelle samfund: “Det historiske kommer vi ikke udenom, med mindre vi vil gøre mennesket til en ren abstraktion.”

OPFORDRING TIL ÅNDSFRIHED

Inden for det sidste halvår har Grundtvigsk Forum afgivet fire høringssvar i forbindelse med den række

“Hvordan kan det være et bedre møde mellem mennesker, hvis vi hver især undlader at tale ud af det, vi tror på?” Kirsten Andersen

af lovgivningstiltag på det retspolitiske, religionspolitiske, folkeoplysnings- og friskoleområdet, der kom i kølvandet på udsendelsen ‘Moskeerne bag sløret.’ Lovgivningsforslagene lægger op til en række stramninger, der kan opfattes som en indskrænkning af religionsfrihed og åndsfrihed.

Laura Lundager Jensen (medlem af Grundtvigsk Forums styrelse) kommenterede på lovforslaget angående friskolerne: “Skolens frihedsrettighed bliver strammet – dvs. friheden til at lave en værdibåren skole.” Lovforslaget lægger op til, at en friskole skal være forpligtet på at gøre eleverne ‘demokratiske dannede’. “Men,” sagde Laura Lundager Jensen, “det er problematisk, fordi ingen præcis ved hvad det er. Nu bliver det et lovebegreb, men på seminarierne sidder vi og diskuterer, hvad begrebet overhovedet går ud på.”

Christian Ulrich Terp (sognepræst i Tilst) kommenterede på lovforslaget om kriminalisering af bestemte ytringer udtalt af religiøse forkyndere: “Det er et signal om, at der er nogle ytringer, man ikke vil høre. Pointen bag lovforslaget er, at man ikke vil have parallelsamfund, men det bliver der jo netop skabt ved, at man lukker for de ytringer, man ikke vil høre.”

FORENINGENS BREDE

Arbejdet med hørings svar har fyldt meget i Grundtvigsk Forums arbejde, men Jørgen Alfasten (afgående medlem af Grundtvigsk Forums styrelse) opfordrede til, at man fra Grundtvigsk Forums side ikke glemte folkeskolen og de vilkår, der er blevet givet med skolereformen: “Vi må ikke opgive folkeskolen og kun forholde os til de frie skoler. Og det er vigtigt, at de frie skoler er bevidste om deres særlige profil og holder fast i det, for det bliver der brug for,

når politikerne om nogle år opdager, at de har ødelagt folkeskolen.”

Også Knud Erik Therkelsen (medlem af Grundtvigsk Forums styrelse) advarede mod en indsnævring af fokus: “Det er farligt for vores organisation at lukke sig om sig selv og blive for snæver og blive for kirkelig. Og det er farligt for Danmark, hvis det grundtvigske gør det.”

Laura Lundager Jensen pegede på, at Grundtvigsk Forum er den eneste forening, der tænker kirke, skole, kultur og samfund i forhold til hinanden. Det må ikke blive et spørgsmål om et valg mellem forskellige foki, men handle om at tænke tingene i forhold til hinanden. Og Torsten Johannessen (fhv. formand for Grundtvigsk Forum) supplerede: “Kirken er vigtig, men fordi man opprioriterer noget er det jo ikke sådan, at man skal nedprioritere noget andet.”

“Det er at tale foreningen ned at stille det op således, at man skal vælge mellem at være den ene eller anden type af grundtvigianer.” ■

LÆS MERE

De fire hørings svar og Kirsten Andersens mundtlige formandsberetning kan læses på Grundtvigsk Forums hjemmeside www.grundtvig.dk